

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงของ
หน้าของสื่อมวลชน เพื่อการพัฒนาประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร
เจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง จากโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์
ผู้วิจัยจะยึดหลักเกี่ยวกับการวิจัย ตามระเบียบวิธีวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

ประชากร

เนื่องจากการศึกษาเฉพาะกรณี ดังนั้นประชากรตัวอย่างจึงเน้นเฉพาะเจ้าหน้าที่
ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ที่ผ่านการอบรมในหลักสูตร เจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุ
กระจายเสียง จากโรงเรียนกรมประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ ด้วยเหตุผลคือ

1. หลักสูตร เจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นหลักสูตรหลัก
ที่โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ จะต้องดำเนินการอบรมเป็นประจำปีและ 2 - 3 รุ่น
มีผู้เข้ารับการอบรมรุ่นละไม่เกิน 15 คน ใช้เวลาอบรมรุ่นละ 8 สัปดาห์ การอบรม
เน้นหนักทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจ
ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง รูปแบบต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติได้
ถูกต้อง ซึ่งรายละเอียดของหลักสูตรนี้แตกต่างไปจากหลักสูตรเจ้าหน้าที่รายการวิทยุ
กระจายเสียง รุ่นพิเศษ ที่ทางโรงเรียนกรมประชาสัมพันธ์จัดอบรมให้กับนักจรรยาการ
วิทยุกระจายเสียงทั่ว ๆ ไป เพื่อตอบสนองระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียง และ
วิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518 มีผู้เข้ารับการอบรมรุ่นละ 100 - 300 คน ใช้เวลาอบรม
รุ่นละ 3 สัปดาห์ การอบรมเน้นเฉพาะทฤษฎีไม่มีปฏิบัติ

2. เจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ที่มาเข้ารับการอบรมในหลักสูตร
เจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกคนเป็นข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การจรรยาการของสถานีวิทยุฯ และได้รับการคัดเลือกส่งตัวมาเข้ารับ
การอบรมจากหน่วยคนสังกัด

จนถึงปัจจุบันนี้ โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ได้จัดอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่
 ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงไปแล้ว 28 รุ่น มีผู้ผ่านการอบรม 503 คน ล้วนเป็น
 ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจจากสถานีวิทยุกระจายเสียง สังกัดหน่วยราชการ
 ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

กรมประชาสัมพันธ์	221	คน
กองบัญชาการทหารสูงสุด	22	คน
กองทัพบก	83	คน
กองทัพอากาศ	41	คน
กรมตำรวจ	19	คน
กระทรวงศึกษาธิการ	13	คน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	8	คน
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ	22	คน
การสื่อสารแห่งประเทศไทย	11	คน
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	10	คน
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	2	คน
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2	คน
สำนักงาน ปปส.	1	คน
กรมวิเทศสหการ	1	คน
สถานทูตออสเตรเลีย	1	คน
ประเทศลาว	20	คน
รวม	503	คน

การเลือกตัวอย่าง

หลังจากได้กำหนดกลุ่มประชากรแล้ว ได้ทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีเลือก
 ตามจุดมุ่งหมาย (purposive sampling) โดยถือหลักว่า

- ต้องเป็นผู้ที่ยังทำหน้าที่จัดรายการวิทยุกระจายเสียงด้วยตนเอง
 โดยตรงในปัจจุบันนี้

- ต้องเป็นผู้ที่แม้ว่าในปัจจุบันนี้จะไม่ไ้ทำหน้าที่จ้กรายการวิทยุกระจายเสียงด้วยตนเองโดยตรง (แต่เคยทำหน้าที่จ้กรายการมาก่อนในอดีต) แล้วก็ตาม แต่ยังคงทำงานเกี่ยวข้องกับงานวิทยุกระจายเสียง เช่น เป็นผู้บริหารสถานี ผู้ควบคุมรายการหรือผู้ตรวจสอบรายการ

ในขั้นสุดท้ายเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้ ผู้วิจัยไ้ทำการค้คสอบถามไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการอบรมตามที่กล่าวมาแล้ว (ยกเว้นประเทศลาว) โดยสอบถามสัมภาษณ์บุคคลใดบุคคลหนึ่งในแต่ละหน่วยถึงบุคคลอื่น ๆ สังกัดเดียวกัน (ซึ่งส่วนใหญ่รู้จักกันดี แม้จะอบรมต่างรุ่นกัน) ก็จะได้รับคำตอบว่าใครที่ถึงแก่กรรม เกษียณ ลาออก ไปศึกษาต่อ โอนไปรับราชการ ที่อื่น ฯลฯ ยกตัวอย่าง เช่น กองทัพอากาศ มีผู้มาเข้ารับการอบรมเพียง 26 คน มีสถานีในสังกัดทั่วประเทศเพียง 15 สถานี ผู้วิจัยไ้สอบถามไปยัง นาวาโท อำนวย พุกงาม หัวหน้าสถานีวิทยุ ร.พ. 88.8 กรมสื่อสารทหารเรือ ซึ่งเข้ารับการอบรมในวันที่ 9 พ.ศ. 2516 ถึงผู้เข้ารับการอบรมคนอื่น ๆ ในสังกัดกองทัพอากาศ ปรากฏว่า นาวาโท อำนวย พุกงาม ไ้ให้รายละเอียดกับผู้วิจัยในเรื่องต่าง ๆ เช่น บุคคลเหล่านั้นใครบ้างที่ยังทำหน้าที่จ้กรายการโดยตรง หรือไม่ไ้จ้กรายการด้วยตนเอง เพียงแต่ทำหน้าที่ตรวจสอบหรือควบคุมรายการ ใครบ้างที่ถึงแก่กรรม เกษียณ โยกย้าย ลาออก ตลอดจนยศตำแหน่งที่ถูกต้องในปัจจุบันของบุคคลเหล่านั้น

สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กองทัพอากาศ กรมตำรวจ กรมการศึกษาศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อสมท. การสื่อสารแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผู้วิจัยไ้ทำการสอบถามด้วยวิธีการเดียวกัน และก็ปรากฏว่า ผู้ผ่านการอบรมในแต่ละหน่วยสังกัด มักจะรู้จักกันดี แม้จะอบรมต่างรุ่นกันก็ตาม ยกเว้นของกองทัพบก ซึ่งมีผู้เข้ารับการอบรมมากถึง 83 คน และกองทัพบกมีสถานีในสังกัดถึง 91 สถานี กระจักรายการอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผู้เข้ารับการอบรมแม้ว่าจะมาจากกองทัพเดียวกันก็ไม่ไ้รู้จักกันเหมือนหน่วยอื่น ๆ ยกเว้นที่มาจากสถานีเดียวกัน ผู้วิจัยจึงไ้แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 2 พวก คือพวกที่สังกัดสถานีวิทยุใน

กรุงเทพมหานคร และพวกที่สังกัดสถานีวิทยุในต่างจังหวัด สำหรับพวกที่สังกัดสถานีวิทยุใน กทม. นั้น ก็แยกออกเป็นแต่ละสถานี เช่น ยานเกราะ, พล 1. รอ., รักษาคนแคณ, ขสทบ., จส.สะพานแดง ฯลฯ แล้วก็ติดคอสอบถามในแต่ละสถานี ซึ่งทำให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้ชัดเจนเช่นกัน ส่วนพวกที่สังกัดสถานีของกองทัพบกในต่างจังหวัดนั้นไม่อาจสอบถามได้ ผู้วิจัยก็จะดูจากทะเบียนประวัติของนักศึกษา เกี่ยวกับอายุของผู้เข้ารับการอบรมว่ามีใครที่เกษียณอายุแล้วบ้างก็คัดออกไป ส่วนที่ถึงแก่กรรม โยชยายก็ไม่อาจทราบได้ และผู้วิจัยก็จัดส่งแบบสอบถามไปยังบุคคลเหล่านั้นตามสถานที่ทำงานที่แจ้งไว้

ส่วนของกรมประชาสัมพันธ์ แม้ว่าจะมีผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุดถึง 221 คน แต่เนื่องจากเป็นข้าราชการกรมเดียวกันกับผู้วิจัย จึงทราบได้ว่าใครบ้างที่ถึงแก่กรรม เกษียณลาออก โยชยาย ฯลฯ และในกรณีที่ไม่ทราบแน่ชัดก็จัดส่งแบบสอบถามไปยังแผนกการเจ้าหน้าที่

ปรากฏว่าภายหลังจากติดคอสอบถามแล้วก็ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ารับการอบรมดังนี้ คือ ในจำนวนผู้ผ่านการอบรม 503 คน มีผู้ที่สามารถตอบแบบสอบถามได้เพียง 312 คน อีก 191 คนนั้นไม่สามารถนำมาเป็นประชากรได้ เนื่องจากข้าราชการจากประเทศลาว 20 คน ถึงแก่กรรมและเกษียณ 38 คน ลาออกไปประกอบอาชีพอื่น และไปศึกษาต่อต่างประเทศ 45 คน โอนไปรับราชการที่อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานวิทยุกระจายเสียง 41 คน โยชยายและติดคอสอบไม่ได้ 47 คน เช่น ไปช่วยราชการตามชายแดน หรือไปช่วยราชการในหน่วยอื่น ๆ ซึ่งไม่ทราบหน่วยสังกัดแน่ชัด หรืออยู่ในระหว่างการไปอบรมที่อื่น ๆ ไม่ได้อยู่ประจำคนสังกัดในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ในจำนวนผู้ที่สามารถตอบแบบสอบถามได้ 312 คนนั้น มีผู้ที่ทำหน้าที่จักรายการจริง ๆ ทั่วคนเดียวเพียง 197 คน อีก 115 คน ปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่จักรายการ ทั่วคนเดียวโดยตรง เนื่องจากได้รับการเลื่อนขั้นเป็นผู้บริหารสถานี เช่น เป็นหัวหน้าสถานี เป็นผู้ควบคุมรายการโดยเฉพาะสถานีที่มีโฆษณาสินค้าและขายเวลาให้กับเอกชน เขามาจักรายการ เช่น สถานีของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กรมตำรวจ อสมท. ฯลฯ ผู้ที่จบการอบรมกลับไปบางส่วนไม่ค่อยได้จักรายการ ทั่วคนเดียวโดยตรง

เพียงแต่ควบคุมหรือตรวจสอบรายการที่เอกชนจัดทำออกอากาศเท่านั้น

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาคั้งนี้มั้งต่อไปนี้คือ

1. เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	101	48.3
หญิง	108	51.7
รวม	209	100.0

2. อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 28 ปีลงมา	26	12.4
29-45 ปี	150	71.8
46 ปีขึ้นไป	32	15.3
ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	209	100.0

3. การศึกษา

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	66	31.6
ปริญญาตรี	128	61.2
สูงกว่าปริญญาตรี	13	6.2
ไม่ตอบ	2	1.0
รวม	209	100.0

4. ที่ตั้งของสถานีวิทย์กระจายเสียงที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด (แยกตามภาคต่าง ๆ)

สถานีในภาคต่าง ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	37	17.7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	27	12.9
ภาคใต้	28	13.4
ภาคกลางและตะวันออก	116	55.5
ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	209	100.0

5. หน่วยราชการเจ้าของสถานีวิทยุกระจายเสียงที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด

หน่วยราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรมประชาสัมพันธ์	119	56.9
กองบัญชาการทหารสูงสุด	14	6.7
กองทัพบก	28	13.4
กองทัพอากาศ	6	2.9
กองทัพอากาศ	11	5.3
หน่วยราชการอื่น ๆ *	31	14.8
รวม	209	100.0

* หมายถึง สถานีวิทยุ ปชส.8 กระทรวงเกษตร, ปชส.7 กทม., ปชส.10 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, อส.พระราชวังดุสิต, กระทรวงศึกษาธิการ, องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, กรมไปรษณีย์โทรเลข, กระทรวงการต่างประเทศ, วิทยุ มก.

6. ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 ปีลงมา	70	33.5
6-10 ปี	71	34.0
11-15 ปี	38	18.2
16 ปีขึ้นไป	35	12.0
ไม่ตอบ	5	2.4
รวม	209	100.0

7. ระยะเวลาที่จบการอบรม

ระยะเวลาที่จบการอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 ปีลงมา	113	54.1
6-10 ปี	65	31.1
11-15 ปี	15	7.2
16 ปีขึ้นไป	13	6.2
ไม่ตอบ	3	1.4
รวม	209	100.0

8. รูปแบบของรายการที่จัด (จำนวนครั้ง/สัปดาห์)

รูปแบบของรายการ	1-2 ครั้ง/ สัปดาห์	3-4 ครั้ง/ สัปดาห์	เกิน 5 ครั้ง/ สัปดาห์	ไม่ได้จัด	รวม
	จำนวน/ (ร้อยละ)	จำนวน/ (ร้อยละ)	จำนวน/ (ร้อยละ)	จำนวน/ (ร้อยละ)	จำนวน/ (ร้อยละ)
รายการข่าว	14 (6.7)	4 (1.9)	83 (39.9)	108 (51.7)	209 (100.0)
รายการบทความ	24 (11.4)	5 (2.4)	80 (38.3)	100 (47.9)	209 (100.0)
รายการสารคดี	73 (34.9)	3 (1.4)	45 (21.6)	88 (42.1)	209 (100.0)
รายการนิตยสาร	58 (27.8)	1 (0.5)	19 (9.2)	131 (62.7)	209 (100.0)
รายการละครวิทยุ	12 (5.7)	0	7 (3.5)	190 (90.9)	209 (100.0)
รายการเพลง	23 (11.0)	8 (3.8)	93 (44.8)	85 (40.7)	209 (100.0)

9. ทักษะการสื่อสารมวลชน

ทักษะการสื่อสารมวลชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับสูง	28	13.39
ระดับกลาง	130	62.20
ระดับต่ำ	36	17.22
ไม่ตอบ	15	7.17
รวม	209	100.00

10. ความนิยมสมัยใหม่

ความนิยมสมัยใหม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับสูง	20	9.56
ระดับกลาง	156	74.64
ระดับต่ำ	18	8.61
ไม่ตอบ	15	7.17
รวม	209	100.0

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากสมมติฐานที่ได้อำหนดมาใช้ 5 ข้อ สามารถนำมาสรุปไว้ในตารางต่อไปนี้ แสดงถึงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของแต่ละสมมติฐาน

ตารางที่ 1
ตัวแปรของสมมติฐาน

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
1. เจ้าหน้าที่ผลิตตรายการวิทยุกระจายเสียง เห็นด้วยกับหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ		การเห็นด้วยกับหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ
2. เจ้าหน้าที่ผลิตตรายการวิทยุกระจายเสียง ใ้ปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ	ความคิดเห็นต่อหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ	การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ
3. ไม่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นและการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ ของเจ้าหน้าที่ผลิตตรายการวิทยุกระจายเสียง		การเปรียบเทียบความคิดเห็นและการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศของเจ้าหน้าที่ผลิตตรายการวิทยุ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
4. ความคิดเห็นก่อนหน้าที่ของสื่อมวลชน เพื่อการพัฒนาประเทศ การปฏิบัติ หน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา ประเทศ หักลบค่านิยมของสื่อมวลชน ค่า นิยมสมัยใหม่ของเจ้าหน้าที่อธิการ การวิทยุกระจายเสียง มีความ สัมพันธ์กัน และสัมพันธ์ใน ทิศทางเดียวกัน		
5. ความมากน้อยของการปฏิบัติหน้าที่ ของสื่อมวลชน เพื่อการพัฒนา ประเทศขึ้นอยู่กับความแตกต่าง ของประเทศ อายุ การศึกษา ประสบ การณ์ ระยะเวลาที่จบการอบรม รูปแบบของรายการที่จัด	<ul style="list-style-type: none"> - อายุ - เพศ - การศึกษา - ประสบการณ์ - ระยะเวลาที่จบ การอบรม - รูปแบบของรายการ ที่จัด 	การปฏิบัติหน้าที่ของ สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา ประเทศ

วิธีการวัดตัวแปร

1. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ วัดจากแบบสอบถาม 13 ข้อ ของส่วนที่ 2 เป็นค่าตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบอย่างใดอย่างหนึ่งใน 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยจำแนกการให้คะแนนไว้ดังนี้

<u>ค่าทอบ</u>	<u>คะแนน</u>
เห็นทวอย่างยั้ง	5
เห็นทว	4
ไมแนใจ	3
ไมเห็นทว	2
ไมเห็นทวอย่างยั้ง	1

เมื่อรวมคะแนนความคึกเห็นของแต่ละบุคคลจากแบบสอบถามทั้ง 13 ข้อ เข้าทวกันแล้วจึงนำามาแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับคะแนนดังนี้ (โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นจุดกลาง จากนั้นพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นค่ากำหนดทิสัย (range) ระหว่างค่าคะแนนระดับกลาง

ระดับต่ำ	คือช่วงคะแนน	34-49
ระดับปานกลาง	คือช่วงคะแนน	50-60
ระดับสูง	คือช่วงคะแนน	61-65

2. การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศของผู้ทอบแบบสอบถาม วิกจากแบบสอบถามอีก 13 ข้อ ของส่วนที่ 2 เป็นค่าตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ทอบเลือกค่าทอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ใน 5 ค่าทอบคือ จักเป็นประจำ จักบ่อยมาก จักบางแต่ไม่มากนัก นาน ๆ จะจักสักครั้ง ไมได้จักเลย โดยกำหนดการให้คะแนนไว้ดังนี้

<u>ค่าทอบ</u>	<u>คะแนน</u>
จักเป็นประจำ	5
จักบ่อยมาก	4
จักบางแต่ไม่มากนัก	3
นาน ๆ จะจักสักครั้ง	2
ไม่ได้จักเลย	1

เมื่อรวมคะแนน การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลจากแบบสอบถามทั้ง 13 ข้อ เข้าด้วยกันแล้ว จึงนำมาแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับคะแนนดังนี้ (โดยอาศัยค่าเฉลี่ยกลุ่มเป็นจุดกลาง จากนั้นพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นค่ากำหนดพิสัย (range) ระหว่างค่าคะแนนระดับกลาง)

ระดับต่ำ	คือช่วงคะแนน	13-33
ระดับปานกลาง	คือช่วงคะแนน	34-53
ระดับสูง	คือช่วงคะแนน	54-65

3. หัสนคติคือสื่อมวลชนของผู้ตอบแบบสอบถาม วัลจากการหังวิหุ กุโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านนิตยสารและภาพยนตร์ ของผู้ตอบแบบสอบถามว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม หังวิหุ กุโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านนิตยสาร และภาพยนตร์ ควบเหกุลอะไร ใน 5 เหกุลคือ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อรู้ข่าวสารความเป็นไป เพื่อรับความรู้ เพื่อความบันเทิง เพื่อทราบโฆษณา หรือเพื่อเหกุลอื่น ๆ โดยผู้ตอบสามารถตอบเหกุล ไกมากกว่า 1 เหกุล และกำหนดให้คะแนน 1 คะแนนของแกละค่าตอบ และ 0 คะแนน ถ้าไม่ตอบ ทั้งนี้เมื่อรวมคะแนนของแต่ละบุคคลจากแบบสอบถามส่วนนี้ทั้งหมดแล้ว ค่าที่ได้ จะเป็นค่าคะแนนหัสนคติคือสื่อมวลชนของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม (โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นจุดกลาง จากนั้นพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นค่ากำหนดพิสัย (range) ระหว่างคะแนนระดับกลาง) ตามระดับคะแนนดังนี้

ระดับต่ำ	คือช่วงคะแนน	4-9
ระดับปานกลาง	คือช่วงคะแนน	10-20
ระดับสูง	คือช่วงคะแนน	21-30

4. ค่านิยมสมัยใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม วัลจากแบบสอบถามย่อยที่ 08.12 ของ Alex Inkeles กับ David H. Smith ในหนังสือเรื่อง Becoming Modern เลือเฉพาะข้อที่ทดสอบค่านิยมสมัยใหม่ซึ่ง ศิริชัย ศิริกายะ¹ ได้แปลเป็นภาษาไทยและนำ

¹ศิริชัย ศิริกายะ. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาในเขตเมืองปนชนบท, หน้า 183-185.

ไปใช้ในการสำรวจวิจัยเรื่อง "สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา ในเขตเมืองปทุมธานี" มาแล้ว โดยกำหนดให้คะแนน 1 คะแนนของคำตอบที่ถูกต้อง และ 0 คะแนนของคำตอบที่ผิด ทั้งนี้ เมื่อรวมคะแนนของแต่ละบุคคล จากแบบสอบถามส่วนนี้ทุกข้อแล้ว ค่าที่ได้จะเป็นค่าคะแนน คำนวณสมมติใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม (โดยอาศัย ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นจุดกลาง จากนั้นพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นค่ากำหนด กำหนดพิสัย (range) ของค่าคะแนนระดับกลาง) ตามระดับของคะแนนดังนี้

ระดับต่ำ	คือช่วงคะแนน	ต่ำกว่า 3
ระดับปานกลาง	คือช่วงคะแนน	4-6
ระดับสูง	คือช่วงคะแนน	7 ขึ้นไป

5. อายุของผู้ตอบแบบสอบถามกำหนดเป็น 3 ระดับ โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของ อายุเป็นตัวกำหนดจุดกลาง จากนั้นพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการ กำหนดพิสัย (range) ของอายุระดับกลางดังนี้

อายุน้อย	คือ	ตั้งแต่ 28 ปีลงมา
อายุปานกลาง	คือ	29-45 ปี
อายุมาก	คือ	46 ปีขึ้นไป

6. การศึกษา แบ่งเป็น 3 ระดับคือ
ต่ำกว่าปริญญาตรี
ปริญญาตรี
สูงกว่าปริญญาตรี

7. ประสบการณ์และระยะเวลาที่จบการอบรม แบ่งเป็น 4 ระดับเท่ากันคือ
5 ปีลงมา
5-10 ปี
11-15 ปี
16 ปีขึ้นไป

8. รูปแบบของรายการที่จัก ใ้แบ่ง เป็น 3 ระดับคือ
ระดับต่ำ	จัก	1-2 ครั้งทอส์ปคาน์
ระดับกลาง	จัก	3-4 ครั้งทอส์ปคาน์
ระดับสูง	จัก	5 ครั้งขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาคุณค่าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาลักษณะการสร้างแบบสอบถามอย่างละเอียดถี่ถ้วน แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีทั้งแบบสอบถามชนิดแบบปลายเปิด และแบบปลายปิด . ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่ว ๆ ไปของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ การศึกษา สถานที่ทำงาน ประสบการณ์ ระยะเวลาที่จบการอบรม และรูปแบบของรายการที่จักอยู่ในปัจจุบัน โดยกำหนดตัวเลือกเป็นแบบเลือกตอบและเติมค่าผสมกัน มีทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ส่วนนี้มีคำถาม 2 เรื่อง เรื่องแรกเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบท่อนาทีของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ เรื่องที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศที่เป็นจริงของผู้ตอบ โดยผู้วิจัยได้ให้ตัวอย่างของการตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ไว้ 2 ตัวอย่าง คำถามของเรื่องแรกมีทั้งหมด 13 ข้อ โดยกำหนดตัวเลือกแบบเลือกตอบ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

คำถามเรื่องที่สองเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ มี 13 ข้อ เท่ากัน โดยกำหนดตัวเลือกแบบเลือกตอบ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เช่นเดียวกัน

นอกจากนั้นคอนทายของคำถามเรื่องที่สองนี้ ก็มีคำถามชนิดปลายเปิดถึง เหตุผลของคำตอบทั้งกล่าวหรือ เหตุผลในทางปฏิบัติของผู้ตอบ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อสื่อมวลชน โดยผู้วิจัยต้องการทราบทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่อสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ 5 ประเภท ได้แก่ วิทย์ โทรทัศน์

หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ ว่าผู้ตอบเปิดรับสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อเหตุผล
อะไรบ้างใน 6 เหตุผล คือ ค้นหาข้อเท็จจริง ได้รับความรู้
ความบันเทิง ทราบโฆษณาหรืออื่น ๆ โดยผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
คำถามส่วนนี้มีทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับค่านิยมสมัยใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำถามส่วนนี้ใช้แบบสอบถามของ Alex Inkeles กับ David H. Smith
จากหนังสือเรื่อง Becoming Modern โดยใช้แบบสอบถามย่อยที่ 0.ม 12 เลือก
เฉพาะข้อที่ทดสอบค่านิยมสมัยใหม่และประสบความสำเร็จมาแล้วในหกประเทศที่กำลัง
พัฒนา ได้แก่ อาร์เจนตินา ชิลี ปากีสถานตะวันออก (ปัจจุบันคือบังกลาเทศ)
อิสราเอล อินเดียน และไนจีเรีย แบบสอบถามดังกล่าว ศิริชัย ศิริกายะ¹ ได้แปล
เป็นภาษาไทยและนำไปใช้ในการสำรวจวิจัยเรื่อง "สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาใน
เขตเมืองปนชนบท" มาแล้ว

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมงานวิจัย
ตรวจและแก้ไขเพิ่มเติมจนเป็นที่พอใจ และนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ผลิตรายการ
วิทยุกระจายเสียง ซึ่งผ่านการอบรมในหลักสูตรเจ้าหน้าที่รายการวิทยุกระจายเสียง
รุ่นพิเศษ (ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรตัวอย่างมาก คือเป็น
ผู้จึกรายการวิทยุกระจายเสียง ที่ผ่านการอบรมจากโรงเรียนการประชาสัมพันธ์
เช่นกัน ได้รับการอบรมในหลักสูตรเดียวกัน (เพียงแต่วิชาการฝึกปฏิบัติ) จำนวน
25 คน ระหว่างวันที่ 7 - 18 พฤศจิกายน 2525 เพื่อที่ว่าแบบสอบถามนั้นสามารถ
สร้างความเข้าใจให้กับผู้ตอบได้ถูกต้อง ตรงกับความต้องการของผู้วิจัยหรือไม่
มีอุปสรรคในการตอบประการใดบ้าง แล้วนำผลการทดลองมาแจ้งให้อาจารย์ที่
ปรึกษาและขอคำแนะนำในการแก้ไขแบบสอบถามฉบับจริงให้ดียิ่งขึ้น

¹ เรื่องเดียวกัน.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตั้งเฝ้าสังเกตแล้วว่า ในจำนวนผู้ยานการอบรม 503 คน มีผู้ที่ยังทำหน้าที่จักษุวิทยากรด้วยตนเองโดยตรงเพียง 197 คน และผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่จักษุวิทยากรด้วยตนเองโดยตรง แต่เป็นผู้บริหารสถานบ้าง ผู้ควบคุมรายการและตรวจสอบรายการบ้าง 115 คน นอกนั้นก็ถึงแก่กรรม เกษียณ ลาออก โยกย้าย ทิศคือไม่ได้อีก 191 คน ผู้วิจัยจึงมุ่งไปยังกลุ่มที่ยังทำหน้าที่จักษุวิทยากรด้วยตนเองโดยตรง จำนวน 197 คนก่อน ดังนั้น ในวันที่ 3 ธันวาคม 2525 จึงได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 197 ฉบับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวทางไปรษณีย์ และหลังจากนั้นประมาณ 2 สัปดาห์ ก็ได้ส่งคำเตือนไปยังผู้ที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถาม จนกระทั่งถึงวันที่ 10 มกราคม 2526 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 148 ฉบับ

วันที่ 11 มกราคม 2526 ผู้วิจัยได้ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการติดตามแบบสอบถามที่เหลืออยู่ให้เฝ้ากลับมาให้ครบ ก็ได้รับคำแนะนำให้ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้บริหารสถาน ผู้ควบคุมรายการ และผู้ตรวจสอบรายการอีก 115 คนด้วย เพราะถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้กลุ่มนี้จะไม่ไ้ทำหน้าที่จักษุวิทยากรวิทยา โดยตรงด้วยตนเองแล้วก็ตาม แต่ในอดีตก็เคยจักษุวิทยากรมาก่อน และปัจจุบันนี้บุคคลเหล่านี้อาจจะมีส่วนสนับสนุนนโยบายพัฒนาประเทศ โดยการให้คำแนะนำแก่ผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน ในการจักษุวิทยากรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศได้ ดังนั้น ในวันที่ 17 มกราคม 2526 ผู้วิจัยจึงได้ส่งแบบสอบถามฉบับเดิม ออกไปยังกลุ่มตัวอย่างอีก 115 ชุด จนกระทั่งถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2526 ก็ได้รับกลับมา 61 ชุด รวมกับครั้งแรกเป็น 209 ชุด คิดเป็นร้อยละ 66.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล โคนำข้อมูลที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถาม มาทำการถอดรหัส แปลงค่าตอบให้ออกมาอยู่ในลักษณะของค่าตัวเลขตามที่ได้กำหนดไว้ในคู่มือถอดรหัส ต่อจากนั้นจึงได้กรอกตัวเลขรหัสลงบนแบบฟอร์มถอดรหัส เพื่อนำไปเจาะบัตรคอมพิวเตอร์ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถาม 1 ราย ใช้บัตรคอมพิวเตอร์ 2 ใบ

ภายหลังจากที่เจาะบัตรและตรวจทานเรียบร้อยแล้ว จึงนำมาคำนวณทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science)

ต่อจากนั้น ได้จัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย สถิติที่ใช้มี 3 ชนิด ตามจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

สรุปผลส่วนที่ 1 การเปรียบเทียบความคึกเห็นต่อหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศกับการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศของเจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ

สรุปผลส่วนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคึกเห็นต่อหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศ การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศทัศนคติต่อสื่อมวลชน และค่านิยมสมัยใหม่ของเจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง วิเคราะห์โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สรุปผลส่วนที่ 3 การทดสอบความมากน้อยของการปฏิบัติหน้าที่ โดยพิจารณาจากความแตกต่างของ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ระยะเวลาที่จบการอบรม รูปแบบของรายการที่จัด ความคึกเห็นต่อหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศวิเคราะห์โดยวิธีคำนวณหาค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เพื่อทราบผลตามที่ไคตั้งสมมติฐานไว้